

תוכנית מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

תשפ"ב • 2022

ביומה תתן שכרה

"צדק וזכויות עובדי הוראה במוסדות "מוכר שאינו רשמי

היא חוזרת מהעבודה עייפה ושחוקה, אוספת את הדואר בדרכה הביתה, פותחת את תלוש המשכורת והסכום המופיע בו מכה בה שוב. היא יודעת שהוא אפילו לא מתקרב לסכום שמגיע לה על פי דין, אבל אין לה מושג על אלו סעיפים בדיוק להצביע ואיך בכלל להתחיל לקדם את זה.

אני יסכה אייזנשטיין, מנהלת ביקורות פיננסיות על מוסדות חינוך במשרד החינוך.

אני מפקחת שהכסף המועבר ממשרד החינוך לעמותות המפעילות מוסדות חינוך אכן יגיע לעובדי ההוראה -מורות, גננות, סייעות ומלמדים.

במערכת החינוך במדינת ישראל יש כ-2000 עמותות המפעילות כ-10,000 מוסדות חינוך, 80% מהם בפיקוח חרדי, ומועסקים בהם למעלה מ-17,000 עובדות ועובדי הוראה חרדים.

בהרבה יותר מדי מקרים, עובדי ההוראה החרדיים לא מקבלים את מלא השכר המגיע להם. חלק עיקרי

מהבעיה שהם לא יודעים: לא יודעים מה מגיע להם על-פי הדין, אך גם על-פי הצדק, כפי שנכתב "לא תעשוק את רעך" - אולי דווקא הציווי ברעך ולא באופן כללי מלמד על הרגישות והחשיבות בקרוב אליך – בקהילתך. מהיכרותי המקצועית, אין מספיק מידע שקוף ומונגש על זכויות השכר, למי שאינו איש מקצוע מומחה בתחום.

הפרויקט שלי נותן מענה בדיוק לזה – מיזם שיאפשר לכל עובד הוראה להכיר את זכויות השכר המגיעות לו, לאורך הקריירה, באמצעות הנכחה והנגשה טכנולוגית ידידותית למשתמש.

אני מאמינה שידע זה כוח. אני מאמינה שהעלאת המודעות לזכויות השכר היא הצעד הראשון בדרך לקידום מעמד עובד ההוראה החרדי, ובסופו של תהליך – לחינוך טוב יותר לילדינו!

שלום בית בין הורים, ילדים, ובריאות

עשייה ושינוי למען בריאות הדור הבא

קרה לכם פעם שהחלטתם שעוברים לתזונה בריאה בבית? טרחתם והכנתם ארוחה מזינה ובריאה אבל הילדים לא הסכימו אפילו לטעום? הם לקחו משהו פחות בריא ואתם נשארתם מתוסכלים...

אני יוצרת שלום בית בין הורים, ילדים ואוכל. כמאמנת מומחית לתזונה הוליסטית במשפחה, אני מקדמת התנהלות בריאה על-ידי הנחיית הורים ומתן כלים המביאים לבחירות טובות ובריאות יותר עבור כל בני המשפחה, תוך הורדת המתח סביב נושא האוכל.

הורים הם הדמויות המשמעותיות בחיי ילדיהם, והם החפצים יותר מכל בילדים שמחים ובריאים בגופם ובנפשם. הדור הצעיר מוכשר וחכם, ובידיו כלים להצלחה שלא היו קיימים בדורות קודמים. עם זאת, בנושאים החשובים של תזונה נכונה ועמידה בפני פיתויים, הוא חסר ידע וכלים להתמודדות. על ההורים, בתור "המבוגר האחראי" לקחת אחריות, לרכוש בעצמם כלים להתמודדות בריאה, ולהנחילם לילדיהם.

לפי ממצאי סוכנות ה-CDC (המרכזים לבקרת מחלות

ומניעתן בארצות הברית) הדור הבא יהיה חולה יותר, איכות חייו תהיה ירודה יותר ותוחלת החיים קצרה משל הוריו. הסיבה המרכזית לכך היא תזונה לקויה. זו בעיה כלל עולמית שרק הולכת ומחריפה.

אני שואפת ליצור שינוי במשפחה בנושאי התזונה והבריאות, תוך שמירה על משפחתיות חמה ומחבקת בין הורים לילדיהם. כדי שהורים, נוער וילדים יוכלו לבחור בריא יותר מתוך מודעות, הבנה ואחריות אישית על הבריאות, אני מציעה מענה במגוון דרכים פשוטות ומונגשות: סדרה אינטרנטית, הרצאות, סדנאות, מפגשים בין-דוריים ומשחקי ילדים סביב נושאי האוכל והבריאות. כל הדרכים הללו ידריכו הורים, נוער וילדים לשינוי המיוחל בבית תוך קבלת תמיכה וליווי עד להצלחה.

החזון שלי הוא שנראה ילדים, נוער ומשפחות בריאים בגופם ובנפשם. אני מאמינה שהשינוי לבריאות טובה אפשרי, ובידינו הדבר. אנחנו חייבים זאת עבורנו ועבור הדור הבא.

נפשות וחסרונן

פסיכולוגים. חרדים. מדברים.

בציבור החרדי כיום קיימת מודעות הולכת וגדלה לטיפול נפשי. אך לא פעם, כאשר פונים לאנשי טיפול העוסקים בבריאות הנפש, עלול להיווצר מצב שהפונה יקבל טיפול אצל אנשי מקצוע שאינם מוסמכים דיים ואף מזיקים. למצב זה השלכות קשות כאשר הפונים הם מתמודדים עם הפרעות נפש מורכבות (למשל אובדנות, טראומה מורכבת או פגיעה עצמית).

במורכבות הזאת, בכאב הזה, הפרויקט שלי עוסק. אני פסיכולוגית בהתמחות ומנהלת עמיתה של קבוצת "פסיכולוגים מדברים בחרדית". כמנהלת עמיתה של קבוצה מקצועית העוסקת בטיפול נפשי בקהילה החרדית, עמיתיי ואני מובילים שינוי ייחודי פנים-מגזרי המתבטא באיכות המקצועית והאתית שאליה מחויבים כל חברי הקבוצה ובנגישות שירותי הקבוצה שלנו לקהילה החרדית. ממקצוע רחוק ובלתי נגיש

אנחנו מייצרים נוכחות בקהילה ומובילים שיח מקצועי ומותאם דרך ייצוג ותיווך של פסיכולוגיה חרדית במרחב הציבורי.

יחד עם השותפים אני פועלת לחיזוק הקבוצה. אנו מייצרים נוכחות תקשורתית, מעודדים עשייה קהילתית היוצאת מגבולות הקליניקה ומפיקים מפגשים לקהילה המקצועית. אנו פועלים כדי שהקהילה המקצועית תהיה בעלת תחושת אחריות והבנה של חשיבות תפקידנו כפסיכולוגים הדוברים את השפה החרדית.

י האימפקט של נוכחות קהילתית בלתי אמצעית יאפשר לתחומי טיפול נוספים להתמקצע, ליצור קהילות מעורבות ואתיות ולהיות סמל לשירות מותאם תרבותית בעל סטנדרטים גבוהים ברמה הערכית והמקצועית.

פרידה והורות בשניים

כי כל ילד זקוק לשני הוריו

הכירו את מוטי, בן 8 הלומד בחיידר השכונתי. בתקופה האחרונה חלו שינויים בהתנהגותו ובמצב רוחו והוא נראה עצוב... מוטי מתגעגע לאביו, שאותו לא ראה יותר מחודשיים.. הוא לא יודע יותר מדי, הוא רק יודע שאבא ואמא מתגרשים, ואמא שלו כל הזמן אומרת לו: "אבא לא אוהב אותך בכלל ".

זה מוזר למוטי, כי הוא מרגיש שאבא מאוד אוהב אותו וממש כיף להם יחד... אבל אסור לו להגיד את זה לאמא, כי הוא יודע שמשפטים כאלו ירגיזו אותה מאוד, והוא לא רוצה להרגיז את אמא, הוא אוהב את אמא...

אני מטפלת רגשית ומתמחה בטיפול זוגי ומשפחתי בדגש על ניכור הורי ושיקום קשר משפחתי לאחר גירושין. ניכור הורי היא תופעה רווחת וכאובה בעולם בקרב משפחות מתגרשות, שבה אחד ההורים גורם לניתוק קשר של הילדים מההורה האחר.

מדובר בתופעה אשר יש לה השלכות רבות והרסניות על התפתחותו התקינה של הילד מבחינה פסיכולוגית, התפתחותית, נפשית וזהותית: כל יום שעובר ללא קשר של הילד עם ההורה המנוכר - אינו חוזר... ולכן נדרשת התערבות בחלון ההזדמנויות הצר - בתחילת

שלבי הניכור הראשוניים, כדי למנוע הידרדרות בקשר הורה-ילד. אבל יש בעיה, כאשר בית דין/ בית משפט מזהים את התופעה ואמורים להפנות לטיפול, הם עומדים בפני שוקת שבורה. כיום אין מענה טיפולי לילד חרדי שחווה ניכור הורי.

כאן אני נכנסת לתמונה. אני מציעה פתרון הוליסטי מותאם תרבות בשלושה שלבים :

בשלב הראשון אבנה מודל טיפולי העוסק בניכור הורי ומתמקד בזיהוי, באבחון ובטיפול המותאם לציבור החרדי.

בשלב השני אקים מכון טיפול ייעודי שיכשיר מטפלים חרדים.

בשלב השלישי נציע מענה טיפולי. באמצעות המטפלים המבינים את השפה והניואנסים החרדיים, נפעל לייעול הטיפול ולתוצאות מיטיבות וממוקדות, כדי לצמצם את הפגיעה הקשה בהתפתחות הילד המנוכר.

אני מאמינה בהורות מיטיבה ובשיתוף פעולה של שני ההורים – לקשר רגשי עמוק עם ילדיהם על אף פירוק הקשר הזוגי .כי כל ילד זקוק לשני הוריו, וקשר הורה ילד שנגזל - אין להשיבו.

מצמיחים חוסן

תיכון חרדי צומח לבנות: מצמיחים את הדור השני של התשובה, ולא רק

המגזר החרדי סובל מנשירה יותר מכל מגזר אחר בישראל. מנתונים של משרד החינוך עולה כי בכל שנה עוזבים את מסגרות החינוך כ-3500 נערים ונערות בגילאי 18-13. 70% מהם הם ילדים של בעלי תשובה ושל עולים חדשים.

נשירה היא תוצאה של שוליות, תחושה של חוסר שייכות, ניכור, דחייה ולבסוף ניתוק. נשירה היא תהליך כואב של עזיבה. עזיבת המשפחה, עזיבת הקהילה ועזיבת אורח חיים של תורה ומצוות. במצבים קיצוניים נשירה היא כרטיס כניסה למצבי סיכון.

הבשורות הטובות הן שיש מה לעשות!

לתורה ולמצוות.

שמי שירה קדם, בעלת תשובה כבר 25 שנה, אמא לשמונה, אשת חינוך, מאמינה שאפשר למנוע נשירה! ב-1/9/2019 נפתחה בסיעתא דשמיא שנת לימודים ראשונה של תיכון חרדי צומח לבנות מעלות ויישובי הסביבה. החזון של התיכון שלנו הוא לשמש קרקע פורייה המצמיחה תלמידות בעלות זהות יהודית אותנטית, תלמידות שמרגישות שייכות ומחוברות

הפרקטיקה החינוכית כוללת:

פיתוח קשר אישי עם הצוות החינוכי לשם שימור תחושת שייכות של התלמידות.

תכנית לימודים לתעודת בגרות מלאה במסלול החרדי בשאיפה להקניית ידע תורני מקיף תוך מיצוי יכולות ומצוינות אישית.

תכנית חברתית הנבנית בשיתוף התלמידות בשלבי התכנון, הארגון וההפקה. הרציונל החינוכי הוא "אני בוחרת, אני שותפה, אני שייכת".

בית מדרש לחידוד הבחירה. תלמידות מעלות שאלות שמעסיקות אותן ולומדות למצוא תשובות מהמקורות. פרקטיקות החינוך מוערכות לאורך השנה, ומתעצבות מחדש מדי תקופה בהתאם לאופי התלמידות ולצרכים המשתנים של כל השותפים למסע.

אני מאמינה שתוכנית חינוכית הפועמת יחד עם נשימותיהן של התלמידות, מגדלת אותן, וגדלה באמצעותן, היא העוגן למניעת נשירה ממערכות חינוך ומקהילת שמירת המצוות, והיא בסיס איתן לגידול נערות עם חוסן רגשי וחברתי.

מניעת טראומה בילדים ובני נוער

החוסן החברתי שלנו

אני יזמית, ודוקטורנטית בביה"ס לטיפול באומנויות באוני' חיפה. מתמחה בטיפול בטראומה וחוקרת את מניעת התסמונת הפוסט טראומטית בילדים ומתבגרים בחדר המיון.

קיימות כיום מגוון התערבויות לטיפול בפוסט טראומה בילדים ובני נוער. עם זאת, ישנו חוסר בהתערבויות מניעתיות ומתוקפות בשעות הזהב, פרק הזמן הקריטישהוא עד 48 שעות מהאירוע הטראומטי.

בחדרי המיון קיים מערך מכשור המתקדם ביותר לטיפול פיסי. עם זאת ישנו חוסר גדול בכל מה שקשור במענה רגשי על מנת למנוע את השפעותיה הקשות של הטראומה.

במחקר שערכתי בילדים ומתבגרים לאחר פציעות ותאונות דרכים, מצאתי כי באמצעות עבודה עם שיטת הבניית הזיכרון, הכוללת עבודה נשימתית ובניית הזיכרון הטראומטי באמצעות ציור, ניתן להפחית את סימני הדחק החריפים ולמנוע את התסמונת הפוסט טראומטית.

ברצוני לפתח אפליקציה שתיתן מענה מקצועי ונגיש של עזרה ראשונה רגשית, סמוך לאירוע הטראומטי עוד בחדר המיון, באמצעות דמות וירטואלית המתווכת עיבוד ראשוני של הזיכרון הטראומטי, נשימות וציור.

האפליקציה תוכל לספק אינדיקציה ומידע רלוונטי על מצבו הרגשי של הילד, להעריך את מידת הדחק ולהעניק מענה משלים חיוני לטיפול הרפואי הפיזי בחדר המיון. בהמשך נוכל לתת להורים הערכה אודות מצב הדחק של הילד ולהמליץ במידת הצורך, על טיפולי המשך בקהילה.

אני מאמינה כי באמצעות טכנולוגיה זו, נוכל לסייע למאות ילדים ובני נוער המגיעים מידי יום לחדרי המיון ולמיליוני ילדים ברחבי העולם, למנוע תופעות פוסט טראומה ובכך לחזק את החוסן הרגשי שלהם. השפעתה של התסמונת הפוסט טראומטית רחבה ופוגעת אף במעגלים, המשפחתיים והחברתיים של הנפגעים. למניעתה, תהיה גם השפעה מיטיבה עבור החוסן הנפשי רגשי המשפחתיים והחברתיים של הקהילה כולה, ברמה ארצית ובינלאומית.

לא לוקחות סיכון

ליווי צעירות חרדיות לעצמאות מיטיבה

אני מנחה ומלווה צעירות בסיכון מרקע חרדי.

מדי שנה מסיימות עשרות צעירות בסיכון מרקע חרדי מסגרות של השמה חוץ-ביתית: פנימיות טיפוליות ומשפחות אומנה. צעירות אלו, שאין להן שום עורף משפחתי, רגשי או כלכלי ומסגרת קהילתית תומכת, נאלצות לקפוץ לבריכה העמוקה של העצמאות ללא כלים משמעותיים שיאפשרו להן ביסוס של חיים נורמטיביים ומימוש הפוטנציאל הגלום בהן בתחומים של תעסוקה, התנהלות כלכלית, הכשרה מקצועית או לימודים אקדמיים, וכמובן בתחומי הבריאות הנפשית והחומים

המענים הקיימים דלים ולא מצליחים לתת מענה להיקף התופעה. הם אף נעדרים התאמה תרבותית מגזרית.

כמו כן, הם ממוקדים בעבודה פרטנית המעניקה כלים תפקודיים, וחסרה בהם עבודת עומק תהליכית לגיבוש

זהות ועבודה קבוצתית לביסוס תחושת שייכות.

הפרויקט שלי הוא בניית תוכנית ליווי עבור צעירות בעלות פרופיל תפקודי גבוה. הליווי יעבוד בשני מישורים: במישור הראשון, באופן פרטני – כל צעירה, לפי צרכיה האישיים, תזכה לתפירה של חליפה אישית המתמקדת באתגרים המיוחדים לה. ובמישור השני, באופן קבוצתי – מסגרת השתייכות עמוקה שמבססת את זהותן כחרדיות.

אני מאמינה שלכולם מגיעה הזדמנות, ושאסור לוותר על אלו שכולם ויתרו עליהם.

אני מאמינה שאם צעירות אלו יקבלו מסגרת מותאמת לצרכים שלהן, הן ישתלבו באופן מיטיב בחברה ויקטעו את שרשרת ההעברה הבין-דורית של מצוקה וסיכון. עבור צעירות אלו, ליווי טוב הוא מפתח לחיים מיטיבים.

ק.ר.ן

קהילה ורווחה נפגשות

משפחת מצוקה בקהילה החרדית תקבל המון צדקה ותמיכה כדי שתוכל להמשיך להתקיים כיחידה שלמה. אבל כשהבית הופך למקום מסוכן עבור יושביו, ו"שלמות המשפחה" היא מקור הבעיה ולא הפתרון, הקהילה נסוגה לאחור ומתקשה להוביל מהלכים הנתפסים כפגיעה בשלמות המשפחה.

מניסיוני, ברגע שהרווחה מספקת את חלקה הפורמלי, המקצועי והשוויוני, והקהילה מספקת את המענה האישי, העוטף – שיתוף הפעולה הזה מוביל למענה מיטבי.

אני עובדת סוציאלית, עוסקת במיצוי זכויות, בחיזוק הקשר בין הקהילה החרדית למערכות הרווחה הפורמליות ובייצוג בתחומי רווחה בוועדות הכנסת.

כקהילה, אנחנו צורכים פחות שירותי רווחה. את זה לא אני אומרת, אלא אנשי מקצוע, מחקרים ונתונים. ולמה? לא כי אנחנו צריכים פחות. אלא כי אנחנו מסרבים להכיר בכך שאין בכוחנו לתת מענה לכל. אנחנו נוקטים התנהגות מתבדלת הנובעת מחוסר אמון במדינה ובמוסדותיה. זה מוביל למחסור במידע על זכויות ושירותים, לשיעור נמוך של מימוש זכויות אלו ולמחסור בתיווך מקצועי בין מערכת הרווחה הפורמלית לזו הקהילתית.

אבל זה לא רק אנחנו. זו גם המדינה שבוחרת להתנער מאחריות כלפי חלקים מוחלשים באוכלוסייה החרדית שזקוקים לה.

אני כאן כדי לחזק את שיתוף הפעולה בין הקהילה לגורמי רווחה מדינתיים:

אני פועלת להקים מרכז שמייצר מענים בכמה היבטים. היבט קהילתי, מקצועי וארגוני-מערכתי:

בהיבט של חברי הקהילה - אני מספקת כיום ליווי פרטני והרצאות בתחום מיצוי זכויות עם תיווך לשירותים והנגשת מידע.

בהיבט המקצועי - אדאג להכשרת עובדים סוציאליים לגישור בין-תרבותי במסגרת מיצוי הזכויות.

בהיבט ארגוני-מערכתי - אני מבקשת להגביר את הכשירות התרבותית בארגונים מקצועיים תוך יצירת שיתופי פעולה עם בעלי עניין.

אני מאמינה שדווקא אנחנו, אלה שעשירים במענים קהילתיים מידיים, נשלים בדיוק את החלקים שחסרים למערכת הרווחה האתית והמקצועית.

ואני רואה את תפקידי משני צדי המתרס, כמי שמאמינה בחיבור שבין שתי המערכות הללו – הקהילה והרווחה – ומאמינה בו, כי רק סכומן יחד יגדל מן השלם.

חכמת נשים בונה קהילת משמעות

העצמת בעלות תשובה

אני מנהלת קהילה לבעלות תשובה. בישראל 300,000 בעלי תשובה, רובם חשים כמהגרים. הם עזבו עוגנים חזקים כמו משפחה, חברים, עבודה ותרבות. מחקרים מעידים שעם השנים מתחזקת בהם תחושת התלישות, חוסר השייכות והבדידות, ומובילה לעתים קרובות לחוסר יציבות משפחתית ורוחנית, לנוער נושר, לגירושין ולבעיות פרנסה.

הבעיות ייחודיות להם, ואין להם עם מי לחלוק ולשתף בקשיים ובאתגרים. גם מענים מותאמים למניעה ולפתרון בעיות אין.

לפני 7 שנים הקמתי קהילה לנשים בעלות תשובה כדי להעלות לשיח את האתגרים הייחודים לנו. מהשטח למדתי שהכוח נמצא באחדות, באהבת חינם ובחכמת נשים בנתה ביתה. הקהילה נפגשת בוואצפ, בפייסבוק, בערבי נשים ובנופשים. בקהילה יש כיום כ-2500 נשים.

עם גדילת הקהילה אני מבינה שכדי ליצור מענה מדויק יותר, אני צריכה לבנות קהילות אינטימיות שיש בהן

עד 50 משתתפות – קהילות שיש להן מכנה משותף מובהק.

לצורך כך אני מתכוונת להכשיר מנהלות קהילה לכל קהילה ספציפית, לדוגמה: רווקות, אימהות צעירות, וכן ותיקות בתשובה.

אמשיך לשמר את הקהילה הגדולה באמצעות הפעילויות השגרתיות ואספק תמיכה והנחיה למנהלות הקהילה החדשות לצורך פיתוח פעילויות ייעודיות לקהילות הייחודיות. כך אצור רשת קהילות משמעות שמחוברות יחדיו בזהות קהילתית משותפת.

אני מאמינה שקהילה משמעותית מהווה עוגן חברתי רגשי ונותנת מענה אמיתי לתחושת חוסר השייכות והבדידות של נשים בעלות תשובה.

ככל שאישה חשה שייכת לקהילת נשים תומכת, היא מפתחת חוסן ובונה כלים להתמודדות עם אתגרים מזדמנים בחברה ובמשפחה, ובחייה בכלל.

להתערב, לא להיבלע

על פיתוח מיומנויות תקשורת בין-מגדריות

אני עובדת סוציאלית בהכשרתי, מנהלת פיתוח ידע והדרכה בתחום הטכנולוגיה לפרנסתי ויזמית בנשמתי. החלום שלי הוא לפתח כלים לרכישת מיומנויות תקשורת בין-מגדרית מיטבית בכלל, וכמענה לצורכי הקהילה החרדית בפרט.

החברה החרדית מתמודדת עם המתח המובנה במערכות יחסים בין גברים לנשים באמצעות ראייה הלכתית הדוגלת ביצירת הפרדה וגבולות ברורים ככל הניתן. צניעות היא ערך ייסוד שחשוב לשמרו. עם זאת, היעדר התנסות בתקשורת בין-מגדרית מוביל פעמים רבות לחוסר נוחות ולבלבול במרחב מעורב.

אתגר זה בא לידי ביטוי מובהק במפגש עם עולם העבודה הכללי. מחקרים מצביעים על כך שהוא מהווה חסם משמעותי בהשתלבות מוצלחת בשוק התעסוקה הכללי, הן מצד המועמדים והמועמדות החרדים והן מצד המעסיקים.

בתוקף תפקידי במיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק, יכולת ההשפעה המיידית שלי ממוקמת בנקודת הממשק בין המועמדים.ות והעובדים.ות החרדים לבין המעסיקים.

בפרויקט שלי אני מכוונת למעסיקים המגלים נכונות גבוהה לשילוב חרדים. אלו המודעים למחויבותם ע"פ חוק להבטיח סביבה נטולת התנהלות שעלולה להתפרש כהטרדות מיניות,

ושחוששים מהמשתמע ממעבר מחברה בהפרדה למקום עבודה מעורב עם תרבות בין-מגדרית שונה במובהק. (אני לא בטוח שזה מובן מספיק, כדאי לדייק)

להם אני מציעה:

 לומדה חדשנית לפיתוח מיומנויות תקשורת בין-מגדריות על בסיס טכנולוגיות VR – שתסייע למועמד החרדי בתהליך קליטה והשתלבות מיטבית.

2. תו תקן למעסיק שמעודד יצירת סביבת עבודה מגוונת ובטוחה

הלומדות הקיימות כיום למניעת הטרדה מינית יבשושיות, חסרות מורכבות רגשית ומעשית ואינן מותאמות לגישור הבין-תרבותי הנדרש עבור עובדים חדשים מהקהילה החרדית. הלומדה שאני מבקשת לפתח תתבסס על התקנון למניעת הטרדה מינית, אבל גם על תיאוריות פסיכולוגיות לשינוי התנהגות. היא תציג סיטואציות ראשוניות לצד מצבים מורכבים, ותאפשר מקום לתחושות, לרגשות ולמחשבות. השימוש בלומדה יעניק למשתמש גם כלים מעשיים. כדי לעודד מעסיקים להשתמש בלומדה זו, יוענק למקומות עבודה שיעשו שימוש עקבי בה 'תו תקן',

למקומות עבודה שיעשו שימוש עקבי בה 'תו תקן', שיסמן את מקום העבודה כסביבה בטוחה. המטרה להפוך את תו התקן לסמל סטטוס נשאף. אני מאמינה שאם אצליח להטמיע באופן נרחב את הלומדה ואת תו התקו הביו-מגדרי. אשפיע לטובה

אני נואנוינוז שאם אצליוז לוזטנויע באופן נדוזב אול הלומדה ואת תו התקן הבין-מגדרי, אשפיע לטובה על סיכויי ההשתלבות של עובדים ועובדות חרדים במקומות עבודה מעורבים. אני מניחה שמי שיתנסה בלומדה ויחווה סביבת עבודה בטוחה ומאפשרת, יוכל ליישם את החוויה בזירות נוספות בחייו, ובכך אשפיע באופן מיטיב לא רק על מקומות עבודה, אלא גם על מרחבים נוספים בחברה החרדית.

יוצרים חממה לילדים שַׁבַּצֵל

גיוס צוותי הוראה לתמיכה בילדים חרדים הגדלים בצל הורה עם הפרעת נפש

היא יושבת בכיתה עצובה ומוטרדת. לא מזמן הודיעה המורה על ערב אמהות ובנות שיתקיים בעוד כמה ימים. כולן צעקו בהתרגשות: יש!!!

גם היא הצטרפה לקריאות, עם חיוך מזויף על הפנים, אבל באמת מבפנים הלב שלה בכה.

כבר מעכשיו היא מתחילה להתפלל חזק שהערב הזה יעבור בשלום, שאמא שלה לא תתחיל לנאום בקול על כל מיני דברים לא קשורים, ותתנהג כהרגלה בצורה מוזרה.

כן, אמא שלה לא כמו כל האמהות. "משוגעת, לא כל כך נורמלית", היא שמעה פעם מישהי אומרת עליה מאחורי גבה.

המורה בוודאי תתייחס יפה לרחלי - החברה היתומה שתבוא עם דודתה. היא גם תבדוק כל הזמן שהיא בטוב ובשמחה, אבל עליה היא לא תביט, כי לה יש אמא. יש לה אמא, אבל כל כך אין...

אני מנחת נישואין ומשפחה, ואני מבקשת להאיר עם פנס גדול על הילדים השקופים הללו - ילדים חרדים הגדלים בצל הורה עם הפרעת נפש. אני רוצה שיראו אותם, יכירו בסבלם ויתנו להם מענה. בכוונתי לבנות

מודולה ייחודית בת שלושה מפגשים, לעובדי ההוראה בבתי הספר וגני הילדים.

במפגש הראשון – יינתן להם רקע על סוגי הפרעות נפשיות, וכיצד הן באות לידי ביטוי.

במפגש השני – הם יבינו מה המשמעות של להיות ילד הגדל בצל הפרעות נפש.

ובמפגש השלישי – הם ילמדו כיצד לתקשר עם הילד והוריו, כיצד להעצים אותו ולתמוך בו במסגרת הבית-ספרית, גם כאשר הוריו אינם יוזמים בקשת עזרה.

אני מאמינה שמוסדות הלימוד צריכים להיות אי של ביטחון עבור ילדים אלו, ולספק להם תנאים סביבתיים שיסייעו להם לגדול ככל הניתן בצורה בריאה, למרות ההפרעות מבית.

מודולה זו תתפוס שתי ציפורים במכה: הילדים עצמם יזכו ליחס מחבק ומעצים, וגם ציבור גדול של אנשי חינוך יתחילו, בפעם הראשונה, להעלות את הנושא הרגיש והמושתק הזה על דל שפתם.

כך נתחיל להמיר את החרדה החרדית המשתקת מהפרעות נפש, בשיח פתוח שיפנה את האנרגיה הקהילתית לטיפול ולא להסתרה.

Religious Femtech

נשים חרדיות בהייטק

בכל שנה מסיימות מאות בנות חרדיות מסלולי הייטק בסמינרים. באופן מצער, חלק לא מבוטל מהן אינן מוצאות עבודה בתחום זה, וחלקן עובדות בתנאי שכר לא ראויים. כך, אף שהן עובדות בתחום נחשק בשוק העבודה, בפועל הן מרוויחות שכר שאינו מאפשר היחלצות ממעגל העוני. כמו כן, סוג העבודה המוצע להן מוגבל מבחינת התפתחות מקצועית, ואינו מספק פלטפורמה לתחושת סיפוק ומימוש עצמי, שהם גורמי מוטיבציה משמעותיים להצלחה בזירה המקצועית.

ישנן סיבות רבות לתופעה, הן מצד המעסיקים והן מצד החברה החרדית. עם זאת, כאשר מדובר בזירת ההייטק, המחסום המהותי הראשון שיש להתגבר עליו הוא העובדה שלימודי התעודה בסמינרים החרדיים אינם מותאמים בהכרח לצורכי השוק הדינמיים.

כדי לתת מענה לבעיה זו, אני מתכוונת להקדים מסגרת מתווכת – בין תום הלימודים בסמינר לכניסה לעולם העבודה – שבה יקבלו בוגרות הסמינרים במסלולי לימוד להייטק הכשרה אינטנסיבית, מעמיקה ובעיקר רלוונטית לצורכי חברות ההייטק.

מודל דומה קיים ופועל בהצלחה בקרב בוגרי מוסדות לימוד אקדמיים, בתחומי לימוד מגוונים – מביולוגיה וכימיה ועד אדריכלות ועבודה סוציאלית. תוכנית הלימודים מיושמות בתיאום מלא עם צורכי השוק. ההכשרה אינה כרוכה בתשלום, אולם בוגרי התוכנית מתחייבים לעבוד במשך כשנתיים במקום שאליו הושמו. השכר בשנים אלו נמוך במקצת מהמקובל בשוק ההייטק, אולם גבוה משמעותית מהשכר שמקבלות רוב העובדות החרדיות בתחום זה.

בשל השוני התרבותי יתווסף להכשרה המקצועית גם מרכיב של הכנה לעולם העבודה בתחום ההייטק ולעבודה בחברה מעורבת תוך שמירה על ערכי הליבה ואורח חיים חרדי. לבוגרות התוכנית יוצמד ליווי מנטורינג שיסייע להן בתהליך ההשמה וההשתלבות במקום העבודה.

אני מאמינה שהמסגרת המוצעת תיתן מענה הן לצורכי בוגרות הסמינרים והן למחסור בכוח אדם מיומן בתחום ההייטק. יחד ניצור מודל WIN-WIN שממנו תיהנינה הנשים החרדיות ותרוויח החברה הישראלית כולה.

משלבים כוחות – בונים קהילה

משטרה ומרכז קהילתי

כולנו יודעים שעימותים בין המשטרה לחרדים הם, לצערנו, מראה שכיח בישראל. לא פעם אנו עדים לתמונות ולדיווחים קשים על אלימות בלתי מידתית הדדית.

אני פועלת להבנות יחסי אמון ותחושת שותפות בין המשטרה לחברה בישראל בכלל, ועם הקהילה החרדית בפרט.

שמי יפית שרעבי, יזמית, מנהלת מרכז קהילתי וקצינת ביקור סדיר .

מחקרים מראים שיש ירידה באמון הציבור כלפי המשטרה. במילים אחרות - המשטרה אינה נתפסת במידה הרצויה כשותפה רלוונטית עבור ציבור רחב, מה שיוצר אנטגוניזם ונרטיב שלילי לגביה. לעתים קרובות הדבר מוביל לחוסר אמון המתבטא באי-פנייה למשטרה בעת הצורך, ואף לזלזול בתפקודה.

כדי לשפר את המצב הקמתי מיזם משותף בין משטרת ישראל לבין המרכזים הקהילתיים. מטרת המיזם היא לייצר ערוץ תקשורת רציף בין אנשי מפתח במשטרה ובמרכז הקהילתי.

ראשית, נגבש "שולחן עגול" אזורי הכולל אנשי מפתח משני הארגונים, שיהוו ועדת היגוי למיזם. נכיר את הצרכים השונים, נבנה שגרות ותוכניות עבודה וכך נבסס מערכת יחסים קשובה ומתמשכת שתוביל

לשיתופי פעולה. אלו בתורם יובילו להגברת האמון והרלוונטיות של המשטרה בחיי התושבים.

במקביל נעבוד בשני צירי פעולה: הראשון-בתוך הקהילה, באמצעות השוטרים הקהילתיים. אלו יקחו חלק פעיל בפעילויות המרכז הקהילתי, ביחד ולצד שאר התושבים. כמו כן הם יתרמו ממומחיותם המקצועית באמצעות הרצאות, סדנאות ועוד. הפעילות המשותפת תגביר את מידת הקשר והאמון בשוטר הקהילתי.

הציר השני-קיום פעולות בתוך התחנה האזורית. הפעולות יתמקדו בהענקת כשירות תרבותית וכלים פרקטיים-יישומיים לכלל השוטרים, שיסייעו להם בעבודתם עם חברי הקהילות.

בתום שלב הפיילוט אני שואפת להטמיע את עקרונות הפעולה באופן רוחבי בשני הארגונים-המשטרתי והחברה למתנ"סים. אני מאמינה שהמרכזים הקהילתיים מהווים מכפיל כוח משמעותי עבור המשטרה. באמצעות עבודה משותפת וסדורה נייצר סביבה בטוחה יותר עבור תושבי מדינת ישראל, על קהילותיה המגוונות.

בטוחני כי בעתיד האמון יגבר, וגם נראה בכלי התקשורת תמונות אשר ישקפו נרטיב חיובי ומעבר משני צדדים של מתרס -המשטרה והקהילה – לצד אחד משותף לכולם!